

עין משפט
גר מצוה

קמג:

אם הביא דיעבד אין אבתחלה לא. תימנה לר"י דמאי קשיא ליה וי אין פשוט לו בלאומר נכסי לשני בני אדם שהיו שוים ואפי' הכי במנחה למתחלה לא א וא"כ ע"כ משום דלקרנן גדול קא מכיין ואור"י דהכי פריך דהא סברא דאם מן הצנים ואפי' קאמר רב יוסף דנטולת מתנה א"כ ה"ז אע"פ שמסבירא יש לנו לומר דלקרנן גדול קא מכיין לא היה לנו ללגת אחד הסבירא: **תא שמע** ובני דן חושים. וא"ת דכיון דקרו אינשי לצבא בניי א"כ למה הולך לומר נכסי לבניי פשיטא שהוא לבנו וי"ל דלאסטרין שגם מלא דיימיקי או ממנה שלא יהיה זה כלום: **שחיו** לו בנים בחושים של קנה. ואע"פ שכסיד למכרים עדיין לא היו לו בנים כל כך מ"מ נקרא על כן שם העמיד כדדרש אר שם שמואל אל מקרי שמואל אלא שמואל (דרכות דף י:):

והשביחו גדולים השבחה אמצע.

פירש ריב"ז דה"ה

גדולים וגדולים אלא לורכא אפילו מילתא נקט ולא דמי לומר דהוה שדה של חצירו ונטעה של צדשות^א (ט) [אן שהניח בו]. פירש רבינו שמואל רלא אינו מוחל טרחו ולבנו אכל אחין מחלי אסדדי: **ואם** אמר ראו מה המגיע לחלקו ואין נראה מדלמבר רלא מנה הניח לנו אצינו ומזומנים אנו לחלוק ומה שנשצית נשצית מחלקנו משמע שרוצה לומר שאינו משיצא אלא מחלקו המגיעו ואין לו אלא שצח המגיע לחלקו ואין נראה מדלמבר רלא ספרא שצח אצוה וזוי שקלינהו רב ספרא שצח ששצית נשצית מחלקנו אס לא לקח אלא המגיע לחלקו מה שהניח שר. ונכסי דבי מריון: אר כלתו משום וחיבות אבא דבי מריון אלא אמר דהוה בניי אי לית להו חרובות. בשאה: ובני דן חושים. דאפי' חזר ברא קרי בניי: מה מרובים בחושים של קנה. כלומר ורב בניי היו כי באונו שטרטוטין של קנים שיש בקנים שוין ארובות. ואית דאמרי בחושים של קנים כעלים של קנה שהן קליפות הריבה זו ע"ג זו: מותר בבני בניי. ולא נקראו בני בניי בניי: **פיר** הגיח בניי גדולים וקטנים והניח להם נכסים: ודשביחו גדולים את הנכסים. שלקחו עצמן השביחו האחרים השבח לאמצע הוא שביחו. חלקו את נכסיהן. אבל אמר הגדולים שהם שבונו מחמת עצמם שהם שבונו וחפרו משלחן את השבח לאמצע אלא לעצמן מחמת אצין. דאם השביחו מחמת עצמן אין השבח לאמצע: והאמר ר' חנינא אפי' לא הגיח לחן אביהן אלא

גירסי' וטרח לאחריני אע"פ שלא אמר ראו כאילו אמר ראו ומחלי ליה הקטנים והא דאמר בריש אלו מציאות (שם דף כג:) גבי תמרי דזיקא דיתמי לאו בני מחילה נינהו הכא דאין מפסידין ולא גא צידס הריחו מחלי שפיר: (א) **בתוספתא** גריסין אם אמרו יתומים [בבב' ב"ד] ראו מה שהניח בו'. ולא ידע ר"י אמאי נקט גבי בניי בפני צ"ד אי משום דגלי אדעתיה דלא מחל להם אפי' בפני עדים נמי גלי דעתיה ושמה להכי צריך בפני צ"ד כדי שיתעצמו בדבר לתקן להם שיעריה בשצילם ומדלא תקנו להם ודאי לא מלאו להם תקנה לחלק ומחלו הכל ורב ספרא נמי ידוע היה לצ"ד אף על פי שלא אמר ומיחו רצצ"ס פי' דה"ה בפני עדים^א:

השביחו א'עצמן. ואע"ג דבהמפקיד (שם דף מ. ושם) צבוצדא דמרי צר אסקא אמרינן דכיון דשלג צדשות נחת דהא אין מורדין קרוב לנכסי קטן השצח לאמצע הכא לית לן למימר הכי דהתם איכא למיחש שמא יחזיק הקרוב נכסי קטן^א שאינו כאן אכל הכא ליכא למיחש שהקטנים עם הגדולים צידח אין יכולין להסחין זה על זה: **לא** שנו א"א ששבחו נכסים מחמת נכסיהם. פירש צקונטרס שלא טרעו ולא הוציאו משלהם כלום אלא מנכסי אציהם שכרו פועלים ומחמת עצמם היינו שכרו פועלים משלהם^א משמע שרצה לומר דטעמא דכיון דשכרו משל אציהם היו לאמצע דאי

מי שמת פרק תשיעי בבא בתרא

הרי זה שפירש מאה עשרון בשני כלים כגון זה שאמר לך ולבניך ולא קמני חמשים ככלי (א) וחמשים ככלי אלא דיעבד אכל למתחלה ולא אלא מציא ששים ככלי אחד ואכעשים ככלי אחד וקשיא לרב יוסף דאמר מתנה: ופריך **הסם און סהדי דלקרנן גדול קא מכיין**. לאמאי ככלי אחד והאי דקאמר

שני כלים ולא קאמר מאה עשרון להציא ככלי אחד משום דידע דלא אפשר לאמאי ככלי אחד יותר מששים עשרון דמנן דפרק המנחות והנכסים (מנחות דף קג:) מתנדב אדם מנחה של ששים עשרון ומציא ככלי אחד ואם אמר הרי עלי ס"א מציא ס' ככלי אחד ואחד ככלי אחד שכן הצבור מציבין ציוס טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת ששים ואחד דיו ליחד שהא פחות מן הצבור אחד א"ר שמעון והלא אלו לכצנים ואלו לפרים ואין צללין זה עם זה אלא עד ששים יכולין ללגול כו': **והלנאס כותים** דרב יוסף **צדש** כו'. משום דכצולי גמרא צדש ורב יוסף הלנאס כרצ (כרצ"ה) אפטרקין למימר דהלנאס כרצ יוסף צדש: **צדשה**. דפרק השותפין (לעיל דף יב:) גבי ההוא גבירא דזנן ארעא ארנרע דבי נשא ומלת מילי קאמר רב יוסף התם: **ענין**. דפרק יש נוחלין^א קנין אצמתי חוזר רב יוסף אמר כל זמן שעסקתים בלאומו ענין. ואית דגרס קנין: **ומתלה**. היינו הך דא"ר יוסף קנאי פלגא: **פיסקי דשידאי**. חמיות מעיל וססם שלח לחלק לבני ציוס: **הראוין לבניי**. מלבושי זכר: **לנלותה שדר**. ולא לבנותיו ודוקא דאינסיצא צנתיה שני דייןי גזירות^א מי ששלח למדינת הים ואמר יתנו אלו לבניי צנומיו ככלל ואם בשעת מיתה אמר אלו לבניי אין הצנות ככלל: **ההוא דאמר להו**. בשעת מיתה: **נכסיי לבניי**. ולא היה לו אלא צן אחד זכר וגם צנות היו לו וצעי גמרא מי קרו אינשי לצבא יחידאה צני לשון רבים וא"כ כל נכסיו נתן לבנו ואין הצנות ככלל או לא ויחלקו הצנות עמו: **ובני דן חושים**. אלמא צן אחד קרי לשון רבים: **חושים** של צנה. שגדלים הרצה צידח צלע"ז טרוק"ש. אי נמי עלי קנים או קשרי הקנים קרוין כן: **וצר צבא**. צן של אצוה צן או של אחר שמת: **מי קרו אינשי לצר צבא צבא**. ולפיכך אמר נכסיי לבניי

לשון רבים ויחלקו ציניהם או לא קרו ליה צבא והאי דקאמר לשון רבים היינו דאמרנן לעיל ובני פלוא אליאב: **מוסר צבני צנים**. אכל לענין פריה ורביה חשבי צנים דפרק הבא על יצמתו (יבמות דף כג:): **מתנאי** השציוו הגדולים אס הנכסים. סתם צעודן בתפוסת הצית: **השציוו לאמצע**. ויעלו קטנים כגדולים וכדמפרש בגמרא שצצו הנכסים מחמת נכסים: **ואם אמרו**. גדולים לקטנים בפני עדים או אמרו לביט דין או צצבור ראו מה שהניח לנו אלא ומזומנים אנו לחלוק ומה שנשצית נשצית מחלקנו ונתעצמו צ"ד לחלוק או השציוו לעצמן: **וכן האשה**. שמת בעלה. ובגמרא [קמח] מוקי לה בצאשה הירשה: **ואם אמרה ראו מה שהניח לי בעלי הריני עושה ואוכלם** (א) **השציה לעצמה**. והוא דלא שקלה מזוני דאי שקלה מזוני לא דמתן אלמנה מזונת מנכסי יתומין ומעשה ידיה שלהן (כמוצות דף כה:) **לא** שנו. דהשציוו לאמצע: **אלא ששצו נכסים מחמת נכסים**. לא טרעו ולא הוציאו משלהם כלום אלא שחפרו ונטעו ושכרו משלהם ולא משל אציהם או השצח לעצמן: אוריין

לשון רבים ויחלקו ציניהם או לא קרו ליה צבא והאי דקאמר לשון רבים היינו דאמרנן לעיל ובני פלוא אליאב: **מוסר צבני צנים**. אכל לענין פריה ורביה חשבי צנים דפרק הבא על יצמתו (יבמות דף כג:): **מתנאי** השציוו הגדולים אס הנכסים. סתם צעודן בתפוסת הצית: **השציוו לאמצע**. ויעלו קטנים כגדולים וכדמפרש בגמרא שצצו הנכסים מחמת נכסים: **ואם אמרו**. גדולים לקטנים בפני עדים או אמרו לביט דין או צצבור ראו מה שהניח לנו אלא ומזומנים אנו לחלוק ומה שנשצית נשצית מחלקנו ונתעצמו צ"ד לחלוק או השציוו לעצמן: **וכן האשה**. שמת בעלה. ובגמרא [קמח] מוקי לה בצאשה הירשה: **ואם אמרה ראו מה שהניח לי בעלי הריני עושה ואוכלם** (א) **השציה לעצמה**. והוא דלא שקלה מזוני דאי שקלה מזוני לא דמתן אלמנה מזונת מנכסי יתומין ומעשה ידיה שלהן (כמוצות דף כה:) **לא** שנו. דהשציוו לאמצע: **אלא ששצו נכסים מחמת נכסים**. לא טרעו ולא הוציאו משלהם כלום אלא שחפרו ונטעו ושכרו משלהם ולא משל אציהם או השצח לעצמן: אוריין

משמע שרצה לומר דטעמא דכיון דשכרו משל אציהם היו לאמצע דאי

מסורת הש"ס

(א) לעיל דף קד: (ב) רש"י (ג) כצא מנעלא לט: (ד) גיטין ע"ד: (ה) גיטין קד"א: (ו) גיטין קד"א: (ז) רש"י (ח) רש"י

תורה אור השלם

- ובני דן חושים: בראשית טו כג
- ובני פלוא אליאב: במדבר כו ח
- ובני איתון עורקיה: דברי הימים א ב ח

גליון הש"ס

גמרא הור"ל ברא וברא ע"י תשובות מ"ד ביוני תמוזה ס"א פ':

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה (צדש"ה) הוציאו וכו' ככלי אחד וחמשים ככלי אחד אלא דיעבד: (ב) ד"ה לנלותה וכו' ירושלמי. ר"ב גס היר"ף הציא: (ג) ו"ה אלא מתנה וכו' השציה לעצמה. רשב"ם וי"ל לשיטתו אילו שפירש בגמ' דאסא יורשת כגון שפא רחוני כי דלמי וז הא דמתא אס אמריה ראו כי לא באשה יורשת קמיווי אלא מילתא באצפי נפשה היא וכו' פירושו ואלמנה אצמתי צב"ד ראו כי וימרי צצות לה נכסים מועטים ואמרה ראו מה שהניח לי בעלי אפי' השציה אלק ככר כה השציה לעצמה וימרי דוקא דלא שקלה מזוני כי אכל באשה יורשת ודאי כשפירשה השציה לעצמה אע"פ שמוות מתפוסת הצית ומה שלא פי' רשב"ם דק"י צבא מירי נמי באשה יורשת היינו צצות דמי ראו מה שהניח לי בעלי וכו' וכו' השציה לתפוסת: (ד) תוס' ד"ה והשציו וכו' שלא צצות ולא לעצמן: (ה) ד"ה און וכו' הקטנים לא ירוחו. ר"י עין באשר"י קמחן טעם גס לגדולים וגדולים (ו) ד"ה בתוספות ר"ח עין רש"י אמר בפני צ"ד ראו מה מיל':

לעזי רש"י

טרוק"ש. אשכולות.

מוסף תוספות

א. דהא כלים כשני פרטים הם. יעניא. ב. (פי') דילמא כתב נכסיו דייחתיק לאחר והשאת הדור היה וכו'. ואפי' בבראי שכתב כן, אפשר שכתב נכסיו לאחר פתנת בריא כהנאי אם לא יחזור בו. רשב"א. ג. [ד]שמין לו מה שהשביח ודיו על התחתונה. תנ"י. שהם נטולים בשדה שאינה עשויה ליטע בשדה העשויה ליטע. רעביא. ד. דמתא דתוספתא ירושלמי לאו דוקא נקט ב"ד. שם. ו. ורביא שהן שלו. שם. ז. דכשהן צנומין על שלחן אחד אפי' גדולים וגדולים אין מחזיקין זה על זה. שם. ח. דכמתא דמתא דמי. שאין אדם עשוי להוציא הוצאות משלו לאחרים. רמב"ן.

